

บทเรียนจากการประมูล 3G และแนวทางในอนาคต*

ดร. สุทธิพล ทวีชัยการ

กรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์

และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

นับตั้งแต่มีการประมูลคลื่นความถี่ 2.1 GHz อันเป็นการเปลี่ยนผ่านจากระบบผูกขาดด้วยสัญญาสัมปทาน (concession) ไปสู่ระบบการให้ใบอนุญาตโดยการประมูลเป็นครั้งแรก (liberalization) ไปนั้น ก็ได้มีการตอบรับ การวิพากษ์วิจารณ์ทั้งในเชิงสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ต่อการจัดประมูลคลื่นความถี่โดย กสทช. ครั้งนี้ โดยได้มีคำถาม ประเด็นข้อสงสัย การวิพากษ์วิจารณ์ การเรียกเข้าชี้แจง ไปจนถึงกรณีมีการฟ้องร้องต่อศาลปกครองเมื่อไม่นานมานี้

สืบเนื่องจากการกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ตลอดจนการกำหนดวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประมูลคลื่นความถี่ เป็นการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อันประกอบไปด้วยประเด็นที่ซับซ้อน ทั้งในเชิงเทคนิค รายละเอียดทางวิศวกรรม แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ สภาพทางตลาดและลักษณะของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และข้อกฎหมายต่างๆ ดังนั้น จึงไม่ใช่งานที่ง่ายนักที่จะทำความเข้าใจ ซึ่งหากขาดความเข้าใจทั้งระบบ หรือได้ทราบข้อเท็จจริงเพียงบางส่วน ก็จะไปสู่การสรุปที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักการที่ถูกต้อง ดังนั้น กสทช. จึงขอใช้เวทีนี้ สร้างความรู้ ความเข้าใจแก่สาธารณชนอีกครั้งถึงประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ราคาตั้งต้นการประมูลต่ำเกินไป

	ราคาตั้งต้นการประมูล	เหตุผล
ราคาที่คณะผู้วิจัย จากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ เสนอ	ไม่ต่ำกว่า 67 % ของมูลค่าคลื่นความถี่ (4,314.8 ล้านบาท/5 MHz)	ศึกษาบนวิธีการทางเศรษฐมิติและปัจจัยต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันและเป็นระดับราคาที่คำนึงความสมดุลทั้ง 3 ส่วน คือ ทั้งประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการ โดยเฉพาะจะไม่ทำให้ส่งผลกระทบต่อ การที่ผู้ประกอบการจะผลัดภาระไปให้ผู้บริโภค
ราคาที่ กสทช. กำหนด	70% ของมูลค่าคลื่นความถี่ (4,500 ล้านบาท/5 MHz)	คณะอนุกรรมการฯ ปรับเป็น 70% โดยนำปัจจัยอัตราเงินเฟ้อปัจจุบันมาพิจารณาด้วย
ราคาที่มีผู้กล่าวอ้าง	6,440 ล้านบาท/5 MHz	ไม่มีเหตุผลทางวิชาการรองรับ ไม่มีเหตุผลของกฎหมายสนับสนุน แต่ไปนำราคามูลค่าคลื่นความถี่ที่คณะผู้วิจัย ประเมินมาอ้างเป็นราคาตั้งต้นการประมูลฯ ทำให้ประชาชนเข้าใจผิด

*บทความนี้ใช้เพื่อประกอบงานเสวนา CEO Networking Forum Going Beyond 3G : Opportunities Competition โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วันจันทร์ที่ 3 ธันวาคม 2555 ณ โรงแรม Sheraton Grande Sukhumvit และผู้เขียนขอขอบคุณ คุณ ณัฐจิรา ชันทอง ตำแหน่ง ผู้ปฏิบัติงานประจำ กสทช. สำหรับการเตรียมประเด็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อบทความนี้

1.1 หลักการ แนวคิดการตั้ง Reserve Price ของคณะผู้วิจัยฯ

การกำหนดราคาเริ่มต้นหรือราคาขั้นต่ำ (Reserve Price) สำหรับการประมูลขึ้นอยู่กับนโยบายภาครัฐที่ต้องคำนึงถึงบุคคลทุกกลุ่ม

หากราคาต่ำเกินไป → การประมูลอาจเกิดปัญหาสมยอมในการตกลงราคาประมูล (Collusion) (โดยเฉพาะราคาต่ำและผู้เข้าร่วมประมูลมีไม่มาก)

หากราคาสูงเกินไป → อาจไม่มีผู้เข้าร่วมประมูลจนทำให้การประมูลไม่สัมฤทธิ์ผล ส่งผลให้ไม่สามารถนำทรัพยากรคลื่นความถี่ใหม่ไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

ในกรณีของประเทศไทย จากผลการศึกษาพบว่า หากภาครัฐให้ความสำคัญต่อรายรับจากการประมูลพอสมควรเมื่อเทียบกับผลประโยชน์ของผู้บริโภคและผู้ให้บริการซึ่งมีจำนวนไม่มาก สัดส่วนของราคาเริ่มต้นต่อมูลค่าคลื่นความถี่ไม่ควรต่ำกว่า 67% ของมูลค่าคลื่นความถี่ซึ่งคือค่าเฉลี่ยของราคาเริ่มต้นต่อมูลค่าคลื่นความถี่จากกรณีการประมูลของประเทศต่างๆ เนื่องจากเห็นว่า เป็นระดับราคาที่คำนึงความสมดุลทั้ง 3 ส่วน คือ ทั้งประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการ โดยเฉพาะจะไม่ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาระที่ผู้ประกอบการจะผลักภาระไปให้ผู้บริโภค ในการที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายในการประมูลสูงเกินราคาที่เหมาะสม

1.2 ราคาที่ตั้งไม่ต่ำเกินไป และยิ่งสูงกว่าราคาที่ กทช. เดิมกำหนด

ราคาตั้งต้นการประมูลที่ กทช. กำหนดยังมากกว่าราคาตั้งต้นที่ กทช. กำหนดในการประมูล เมื่อปี 2553 คือ 4,300 ล้านบาทต่อ 5 MHz โดยแนวโน้มของคลื่นความถี่ที่ใช้กับเทคโนโลยี 3G มีแนวโน้มของราคาลดลง แต่ราคาที่ กทช. กำหนดกลับสูงขึ้น โดยคิดรวมจำนวนคลื่นความถี่ทั้งหมด 45 MHz เป็นเงินสูงกว่าที่ กทช. กำหนดไว้กว่า 2,000 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่า กทช. ต้องการรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติแล้ว

1.3 แนวโน้ม 3G มีราคาลดลง

แนวโน้มของคลื่นความถี่ที่ใช้กับเทคโนโลยี 3G มีแนวโน้มลดลงเนื่องจากเป็นเทคโนโลยีใหม่เมื่อ 12 ปีที่แล้ว คือเมื่อปี ค.ศ. 2000 (มีการประมูลครั้งแรกที่ประเทศอังกฤษ) ดังนั้น เมื่อนำคลื่นความถี่เมื่อ 12 ปีที่แล้วมาประมูลในปัจจุบัน จึงไม่สามารถประมูลได้ราคาสูงเหมือนที่ผ่านมาได้ และพัฒนาการของเทคโนโลยี 4G ในปัจจุบัน ยังมีผลทำให้คลื่นความถี่ที่ใช้ทำเทคโนโลยี 3G มีราคาถูกลงอีกด้วย โดยในปีหน้าและปีต่อไป ก็จะมีคลื่นความถี่ที่มีคุณสมบัติดีกว่านี้ พร้อมทั้งจะถูกนำออกมาประมูลคลื่นความถี่ต่อไป

1.4 ราคาตั้งต้นการประมูลที่สูงเกินไปจะมีผลให้กีดกันรายเล็ก

การกำหนดราคาเริ่มต้นที่สูงเกินไปโดยไม่มีเหตุผลทางวิชาการรองรับ และขาดหลักการทางกฎหมายสนับสนุนจะส่งผลเป็นการกีดกันผู้ประกอบการรายย่อยที่มีทุนทรัพย์ในการลงทุนน้อยกว่าในการเข้าร่วมในการประมูลคลื่นความถี่ครั้งนี้ อีกทั้งอาจส่งผลให้มีผู้เข้าร่วมประมูลน้อยลง และอาจจะเป็นการเอื้อประโยชน์ต่อผู้ประกอบการบางรายที่มีทุนทรัพย์ในการลงทุนสูง ขัดกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้เกิดผู้ประกอบการรายเล็กเข้าสู่ตลาด หรือมีผู้ประกอบการในตลาดที่เพิ่มมากขึ้น

1.5 ราคาที่ตั้งสูงกว่าในหลายประเทศ

การกำหนดราคาประมูลคลื่นความถี่ของ กสทช. มีจำนวนเงินที่สูงกว่าของประเทศสิงคโปร์ ประเทศมาเลเซีย ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศเยอรมัน รวมถึงประเทศเกาหลีใต้ อีกทั้งราคาตั้งต้นการประมูลดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไม่ว่าจะเป็นรายใหญ่หรือเล็กที่สนใจสามารถเข้าร่วมการประมูลได้

ในทางกลับกัน หากนำราคา 6,440 ล้านบาท โดยไม่มีฐานทางวิชาการมารองรับ จะเป็นการแสดงเจตนาไม่สุจริต เนื่องจากไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของคณะผู้วิจัยฯ และแนวปฏิบัติสากล ไม่มีเหตุผลของกฎหมายสนับสนุน เนื่องจากจะส่งผลเป็นการกีดกันผู้ประกอบการรายเล็กในการเข้าร่วมการประมูล และจะเท่ากับเป็นการสมยอมกับผู้ประกอบการรายใหญ่ และการประมูลโดยค่านึงถึงรายได้เข้ารัฐบาลเพียงอย่างเดียว ซึ่งทำให้ กสทช. จะเป็นการทำหน้าที่ที่ขัดต่อมาตรา 47 ที่กำหนดให้ “การจัดสรรคลื่นความถี่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของประชาชนในระดับชาติ และการแข่งขันต้องกระทำโดยเสรีอย่างเป็นธรรม” รวมทั้งยังจะขัดต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการกำกับดูแลตาม พ.ร.บ. องค์การจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 อีกด้วย นอกจากนี้ ยังอาจเข้าข่ายการกระทำ ความผิดตามมาตรา 11 แห่ง พ.ร.บ.ว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

2. ประมูลเอื้อประโยชน์ผู้ประกอบการ / ประเทศชาติเสียหาย

1. กสทช. ได้แบ่งสล็อตเล็กลงสล็อต ๆ ละ 5 MHz ออกเป็นจำนวน 9 สล็อต เพื่อดึงดูด

ให้มีผู้ประกอบการทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ กลาง หรือเล็ก สามารถเข้ามาร่วมแข่งขันในการประมูลคลื่นความถี่มากขึ้นกว่าเดิม เพราะราคาต่อสล็อตที่ 5 MHz จะถูกลงกว่าเดิมที่ 15 MHz

2. สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของกฎหมายและสร้างความสมดุลระหว่างประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการ และให้ความสำคัญกับการแข่งขันในตลาดภายหลังการประมูลไปแล้ว (Competition In the Market)

(ก) มีการแบ่งช่วงคลื่นความถี่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในตลาด และเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการรายใหม่ที่ขนาดเล็กกว่าเข้าสู่ตลาดการแข่งขันโดยเสรี แทนการใช้วิธี N-1 เดิม เพื่อมิให้เกิดผลกระทบต่อการแข่งขันภายหลังการประมูล

(ข) มีข้อกำหนดด้านการสร้างโครงข่ายเพื่อการให้บริการ (Roll Out Obligation) เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสและดึงดูดใจสำหรับผู้ประกอบการขนาดเล็ก และผู้ประกอบการรายใหม่ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้รายใหม่สามารถแข่งขันได้ โดย กสทช. มีข้อกำหนดเพื่อให้เกิดความ น่าสนใจสำหรับรายใหม่หรือรายเล็กที่จะเข้าร่วมประมูล

- สำหรับผู้รับใบอนุญาต 5 MHz (รายเล็ก) → ถูกกำหนดให้จัดสร้างโครงข่ายครบทุกจังหวัดและครอบคลุมประชากรไม่น้อยกว่า 20% ภายใน 2 ปี และ 30% ใน 4 ปี

- สำหรับผู้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ 10 MHz ขึ้นไป → ถูกกำหนดให้จัดสร้างโครงข่ายครบทุกจังหวัดและครอบคลุมประชากรไม่น้อยกว่า 50% ภายใน 2 ปี และ 80% ใน 4 ปี นับแต่วันได้รับอนุญาต เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้รายใหม่สามารถแข่งขันได้

(ค) มีการกำหนดมาตรการต่างๆ อย่างเข้มข้น เพื่อป้องกันพฤติกรรมสมยอมในการตกลงราคาประมูล (collusion) เพื่อให้กระบวนการประมูลเป็นไปอย่างเรียบร้อยมีการจัดการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลสารสนเทศต่างๆ อย่างโปร่งใส ให้กระบวนการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคมของชาติเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และก่อให้เกิดการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม ทั้งในส่วนที่กำหนดไว้ในตัวประกาศฯ และในส่วนหนังสือยินยอมของผู้เข้าร่วมประมูลแนบท้ายประกาศฯ

3. การกำหนดราคาตั้งต้น (Reserve Price) มาจากผลการศึกษาจากคณะผู้วิจัย คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ ที่พิจารณากำหนดเพื่อความสมดุลระหว่างประโยชน์สูงสุดของรัฐ ประชาชน และผู้ประกอบการโดยคำนึงถึงประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าการป้องกันการผูกขาดการส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนลดภาระของผู้บริโภค

4. การประมูลในวันที่ 16 ตุลาคม 2555 มีการแข่งขันตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดดังกล่าว โดยมีการแข่งขันเพื่อเสนอราคา จำนวน 7 รอบ ซึ่งการแข่งขันดังกล่าวเป็นการแข่งขันเพื่อที่จะได้สิทธิในการเลือกย่านความถี่ที่ดีที่สุด ดังนั้น เป็นการดำเนินการโดยสุจริตในการออกแบบ กำหนดราคา กำหนดเงื่อนไข หรือกำหนดผลประโยชน์ตอบแทน อันเป็นมาตรฐานในการเสนอราคาโดยมุ่งหมายให้มีการแข่งขันในการเสนอราคาอย่างเป็นธรรม หรือมิได้เป็นการช่วยเหลือให้ผู้เข้าประมูลรายใดรายหนึ่งมีสิทธิเข้าทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ โดยไม่เป็นธรรมหรือเพื่อกีดกัน

โดยทั้งบริษัท Power Auctions และผลการศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ เห็นสอดคล้องกันว่า การที่การประมูลคลื่นความถี่จบลงที่ราคาที่ได้จากการประมูลกับราคาตั้งต้นเท่ากันหรือสูงกว่าเล็กน้อยไม่ได้เป็นเรื่องผิดปกติและเกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศ โดยมีได้ทำให้ผลการประมูลเป็นโมฆะ ทั้งยังไม่ปรากฏพฤติการณ์ที่มีการสมยอมการเสนอราคา

3. กฎกติกาไม่ก่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

กฎกติกาต่างๆ ของ กสทช. ได้ออกแบบโดยมีวัตถุประสงค์ที่ก่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมแล้ว ดังนี้

หลักการเรื่องการแข่งขัน (competition policy)

ในแนวทางปฏิบัติสากลนั้น นโยบายและกระบวนการจัดสรรคลื่นความถี่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการตลาดแข่งขันโทรคมนาคม **ทั้งก่อนและหลังออกใบอนุญาต** ประกอบกิจการโทรคมนาคม รวมถึงเป็นการรับประกันต่อการพัฒนาสภาพตลาดและการแข่งขันอย่างเกิดประโยชน์สูงสุด นโยบายและกระบวนการจัดสรรคลื่น

ความถี่จึงต้องได้รับการออกแบบให้มีประสิทธิภาพ และมีผลบังคับใช้ทางกฎหมายสูงสุด กระบวนการจัดสรรคลื่นความถี่ต้องช่วยลดช่องว่างในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ ไม่ว่าจะเป็นการใช้กลไกราคาค่าประมูลคลื่นความถี่หรือปัจจัยอื่นใดเพื่อป้องกันการกัสมรฐร่วมคิดกันระหว่างผู้ประกอบการเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่รายเดิมในการต่อต้านการเข้าสู่ตลาด

หลักการแข่งขันในการประมูล โดย กสทช. ได้ออกแบบ ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในการประมูล ดังนี้

- การให้สิทธิเลือกย่านความถี่แก่ผู้ที่ให้ราคาสูงสุด เป็นเงื่อนไขเพื่อให้เกิดการแข่งขันระหว่างประมูล เนื่องจากคลื่นถูกจัดแบ่งเป็น 9 Slot แต่ละ Slot มีผลต่อการลงทุนในการติดตั้งโครงข่ายและประสิทธิภาพในการให้บริการที่ไม่เท่ากัน
- การเลือกย่านความถี่นั้นเป็นวัตถุประสงค์ส่วนหนึ่งเพื่อส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในระหว่างประมูล แต่มีใช้วัตถุประสงค์หลักของการออกประกาศฯ ที่ส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันในตลาดและเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบกิจการรายใหม่ที่ขนาดเล็กกว่าเข้าสู่ตลาดการแข่งขันโดยเสรี

หลักการแข่งขันภายหลังการประมูล

- มีขั้นตอนการกำกับดูแลจาก กสทช. ภายหลังผู้ได้รับใบอนุญาตเข้าสู่ตลาด เมื่อเข้าสู่ตลาดแล้วก็ตกอยู่ภายใต้บังคับของประกาศ กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป
- การประเมิณการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม อาศัยการพิจารณาทั้งระบบ อันหมายถึง
  1. การกำกับดูแลตั้งแต่กระบวนการจัดสรรทรัพยากรโทรคมนาคม เพื่อให้การใช้ทรัพยากรโทรคมนาคมเป็นไปอย่างเหมาะสมมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า
  2. การกำกับดูแลการประกอบกิจการภายหลังที่ได้รับใบอนุญาต
  3. การลดภาระของผู้บริโภค โดยการส่งเสริมให้ผู้บริโภคมีทางเลือกในการใช้บริการและมีอำนาจต่อรองกับผู้ให้บริการจากการประกอบ กิจการที่มีการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

หลักการจัดสรรทรัพยากร

- กสทช. มีหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ซึ่งหากไม่สามารถจัดสรรคลื่น 2.1 GHz ที่วางอยู่ 45 ได้หมดคลื่นก็จะถูกทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ เกิดปัญหาขาดแคลนคลื่นโอกาสที่รัฐบาลจะมีรายได้ โอกาสฟื้นฟูเศรษฐกิจก็จะสูญสั่นลง

หลักการแข่งขันเสรีและเป็นธรรม

- เสรี

เมื่อเปลี่ยนผ่านมาสู่การเปิดเสรีกิจการโทรคมนาคมด้วยระบบใบอนุญาต กสทช. ผู้เป็นองค์กรกำกับดูแลมีหน้าที่กำกับดูแลให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม โดยกลไกกำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา 47 ของรธน. ก็คือ ลดอุปสรรคและเพื่อโอกาสในการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่ โดยการลดการกีดกันทางเศรษฐกิจ และการเพิ่มอำนาจต่อรองให้กับผู้ใช้บริการ สร้างความหลากหลายของบริการ ลดการกีดกันทาง

เทคนิค โดยการเปิดให้ใช้โครงข่ายพื้นฐานที่จำเป็นร่วมกัน ลดการกีดกันทางกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการเข้าสู่ตลาดของผู้ประกอบการรายใหม่

- เป็นธรรม

นอกจากเสรีแล้ว กสทช. ต้องคำนึงถึงการกำกับดูแลให้เกิดความ “เป็นธรรม” ในการแข่งขัน โดยวิธีการกำกับดูแลการประกอบกิจการ เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการรายเดิมซึ่งมีอำนาจเหนือตลาดกีดกัน บิดเบือน หรือทำลายการแข่งขันในตลาด เนื่องจากผู้ประกอบการโทรคมนาคมเหล่านี้มักจะมีแนวโน้มว่าจะใช้อำนาจเหนือตลาดที่ตนมี กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบิดเบือนการแข่งขันเพื่อรักษาฐานอำนาจจากจำนวนผู้ใช้บริการและฐานรายได้ เพื่อให้ตนเองยังคงดำรงอยู่รายเดียว หรือเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ได้ต่อไป ส่งผลรายเล็กหรือรายใหม่ไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ และออกไปจากตลาดในท้ายที่สุด

- ปลดปล่อยตลาดแข่งขัน กสทช. เข้ามามีกำกับดูแลเมื่อกลไกตลาดไม่ทำงาน โดยเมื่อผู้ประกอบการมีพฤติกรรมที่ผลให้การแข่งขันในตลาดมีความล้มเหลว กสทช. ย่อมมีหน้าที่เข้ามาจำกัดการใช้อำนาจเหนือตลาดที่ไม่เป็นธรรมและเพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจดำเนินการโดยวิธีการออกกฎ ระเบียบ และนโยบายในการกำกับดูแลพฤติกรรมทางการค้า

เช่น การกำกับดูแลอัตราค่าบริการ หรือการแทรกแซงเชิงโครงสร้างเพื่อป้องกันควมรวมหรือถือหุ้นไขว้ระหว่างกัน การประเมินการแข่งขันในตลาดดังกล่าว เป็นการประเมินภายหลังการประมูลหรือภายหลังการจัดสรรทรัพยากร โทรคมนาคมไปแล้ว โดยกติกาสากลก็ได้ยอมรับหลักการดังกล่าว

- ตัวอย่างเอกสารคำสั่งของ Ofcom ปี 2012 ที่ใช้ในการประมูลคลื่น 800 GHz และ 2.6 GHz โดยมีสาระสำคัญในการประเมินการแข่งขัน (Competition Assessment) คือให้พิจารณาการแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในตลาดกิจการโทรคมนาคมในอนาคตภายหลังจากที่มีการประมูลไปแล้ว นอกจากนี้ ในการประเมินหาว่ามีการแข่งขันหรือไม่นั้น ผู้กำกับดูแลมีหน้าที่นำเอาข้อพิจารณาเรื่องการเปิดให้ผู้ประกอบการรายใหม่มีโอกาสเข้าสู่ตลาด รวมเข้าไปพิจารณาประกอบการประเมินการแข่งขันด้วย

- หลักการกำกับดูแลทั้งระบบ สอดคล้องกับมาตรา 45 ประกอบ 41 วรคเจ็ดแห่งพ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นฯ 2553

มาตรา 45 ประกอบ 41 วรคเจ็ด บัญญัติเกี่ยวกับการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าร่วมประมูลคลื่นความถี่ ให้ กสทช. คำนึงถึงประโยชน์ในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า การป้องกันการผูกขาดการส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ ลดภาระของผู้บริโภคและการคุ้มครองสิทธิของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น

4. ไม่ใช่กฎประมูลโดย E-Auction

- การประมูลคลื่นความถี่เป็นการเป็นการดำเนินการตามกฎหมายเฉพาะที่ให้อำนาจไว้ กล่าวคือ ตามมาตรา 45 กำหนดไว้ชัดเจนว่า การจัดสรรคลื่นความถี่ใช้วิธีประมูล ดังนั้น จึงไม่ต้องดำเนินการตามระเบียบสำนัก

นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป โดยการดำเนินการตามพ.ร.บ.องค์กรฯสอดคล้องกับระบบสากลตามมาตรฐานโลก เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในสากล

- กสทช. เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระตามรธน. มีไขส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่อยู่ในสังกัดการบังคับบัญชา หรือการกำกับดูแลของฝ่ายบริหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

- กสทช. เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระมาตรา 47 ของรธน. จัดตั้งขึ้นและมีอำนาจหน้าที่ตามพ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 ดังนั้น กสทช. จึงมีสถานะเป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแล และมีความเป็นอิสระในการใช้อำนาจหน้าที่ การใช้ดุลพินิจ รวมถึงการตัดสินใจในการกำกับดูแลการจัดสรรคลื่นความถี่ กำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ตามที่กฎหมายบัญญัติ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุม สั่งการหรือกำกับดูแลฝ่ายบริหาร และมีได้อยู่ภายใต้บังคับตาม พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

- การจัดสรรคลื่นความถี่ ย่าน 2.1 GHz เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 45 แห่งพ.ร.บ.องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประมูลคลื่นความถี่ดังกล่าว กสทช. มิได้มีวัตถุประสงค์จะหารายได้เข้ารัฐเพียงประการเดียว แต่ได้กำหนดหลักเกณฑ์โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่จะได้รับจากการใช้คลื่นความถี่เป็นหลักควบคู่กับประโยชน์ที่รัฐจะได้รับในจุดที่มีความสมดุล หลักการประมูลตามมาตรา 45 แห่งพ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 จึงแตกต่างจากหลักการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549 และการจัดสรรคลื่นความถี่ ย่าน 2.1 GHz โดยวิธีประมูลดังกล่าว จึงไม่อยู่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549

5. รายได้จากการประมูลสูงกว่าราคาตั้งต้นเพียงเล็กน้อย

- มีการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ และการรายงานการศึกษาชัดเจนว่า ราคาสุดท้ายจากการประมูลอาจเท่ากับราคาตั้งต้น หรือสูงกว่าราคาตั้งต้นก็ได้ ซึ่งมีได้ผิดปกติ เนื่องจากขึ้นอยู่กับสภาพการแข่งขันของแต่ละประเทศ โดยในหลายประเทศ ราคาสุดท้ายจากการประมูลอาจจบเท่ากับราคาตั้งต้นก็ได้ ดังเช่นที่เกิดในประเทศสวีเดน แลนด์ กรีน ลิงคอปร์ และ เบลเยียม เป็นต้น

- การนำคลื่นความถี่เมื่อ 12 ปีที่แล้วมาประมูลในปัจจุบัน ไม่สามารถประมูลได้ราคาสูงเหมือนที่ผ่านมาได้ ประกอบกับการพัฒนาของเทคโนโลยีใหม่ๆในปัจจุบัน อาทิ 4G LTE ดังนั้น จึงควรมองไปที่ประโยชน์อันจะเกิดแก่เรื่องอื่น

ตัวอย่าง: มูลค่าที่เกิดขึ้นกับการ Roll out network ในอนาคต คลื่นจะนำไปใช้ประโยชน์ได้อีกแค่ 3-4 ปีจากนี้ ย่อมไม่คุ้มที่จะทุ่มเม็ดเงินมหาศาลเป็นพันล้านไปช่วงชิงมา ยิ่งโอกาสในการแสวงหากำไรจากการประกอบการไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะเดิมนั้นเก็บค่าบริการเสียงได้ถึงนาทีละ 9 บาท แต่วันนี้คิดค่าบริการได้เพียง 0.99 บาทเท่านั้น ดังนั้นราคาคลื่นความถี่ 3G วันนี้ราคาลดเหลือแค่ 30% เท่านั้น เราไม่ควรมองแต่เรื่องของรายได้จากการประมูลคลื่น

ความถี่ แต่ควรมองในเรื่องการขยายโครงข่าย (Roll out network) เป็นหลัก ไม่จำเป็นต้องเรียกเก็บสูง เพื่อให้เอกชนมีเงินไปลงทุนขยายโครงข่ายให้มากที่สุด

- บริษัท Power Auctions และผลการศึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ เห็นสอดคล้องกันว่า การที่การประมูลคลื่นความถี่จบลงที่ราคาที่ได้จากการประมูลกับราคาตั้งต้นเท่ากันหรือสูงกว่าเล็กน้อยไม่ได้เป็นเรื่องผิดปกติและเกิดขึ้นแล้วในหลายประเทศ โดยมีได้ทำให้ผลการประมูลเป็นโมฆะ

ถอดบทเรียน สู่แนวทางการแก้ปัญหาในอนาคต

1. ข้อมูลบิดเบือนต้องรีบแก้ไข

เนื่องจากมีความเข้าใจผิดจากข้อเท็จจริงที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการจัดประมูลคลื่น ไม่ว่าจะจากข่าวต่างๆ สื่อสิ่งพิมพ์ ความเห็นนักวิชาการที่มีทั้งเห็นด้วยและคัดค้าน หรือแม้แต่องค์กรของรัฐด้วยตนเองที่เกิดความไม่เข้าใจจากการที่มีผู้ไม่หวังดี หรือผู้ที่รับข้อเท็จจริงเพียงบางส่วน ผู้มีความเข้าใจคลาดเคลื่อนและนำไปวิจารณ์ต่อโดยขาดความรู้ความเข้าใจเชิงวิชาการที่ถูกต้อง จากข้อมูลที่บิดเบือนเหล่านี้ จึงต้องมีการชี้แจงและประชาสัมพันธ์ถึงสิ่งที่ถูกไปยังประชาชนและสาธารณะ ตัวอย่างเช่น

- การนำเพียงประเด็นการจัดประมูลไปเป็นหัวใจสำคัญของหลักการแข่งขัน ซึ่งไม่ถูกต้องหรือสอดคล้องกับหลักสากลและแนวปฏิบัติในประเทศต่างๆ ที่ต้องคำนึงถึงการแข่งขันทั้งระบบ การประมูลเป็นเพียงขั้นตอนเริ่มต้นเท่านั้น ของการจัดสรรคลื่นฯ และการออกใบอนุญาตฯ เพื่อให้เกิดการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม

- การอ้างราคา 6,440 ล้านบาท ซึ่งเป็นราคามูลค่าคลื่นฯ ที่จุฬาฯ เสนอ โดยนำมาปรับใช้เป็นราคาตั้งต้น การประมูลคลื่นฯ ซึ่งไม่มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน ขณะที่คณะผู้วิจัยที่ปรึกษาจากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ เสนอให้คิดราคา reserve price = 67 % ของมูลค่าคลื่น

- การออกมาเคลื่อนไหวจากนักวิชาการบางคน จากกลุ่มผู้เคลื่อนไหวที่เห็นต่าง หรือจากนักวิชาการ นักกฎหมายและผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่สนับสนุนความเห็นของ กสทช. แสดงให้เห็นว่า ปัญหานี้เป็นประเด็นเรื่องความแตกต่างในความเห็น มิใช่เรื่องการออกประกาศ หรือการดำเนินงานของ กสทช. ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากแต่เป็นเรื่องการใช้ดุลพินิจของ กสทช. ซึ่งแม้กระทำไปโดยชอบแต่ไม่ถูกใจกลุ่มคนบางกลุ่ม

- ส่วนสรุปว่าการจัดประมูลยังไม่เป็นการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม ทั้งที่ปัจจุบันยังไม่มี การออกใบอนุญาต ยังไม่มีการเปิดให้บริการ โดยนำเพียงประเด็นการจัดประมูลเป็นหัวใจสำคัญของหลักการแข่งขันเท่านั้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักสากลและแนวปฏิบัติในประเทศต่างๆ ที่ต้องคำนึงถึงการแข่งขันทั้งระบบ

การบิดเบือนข้อมูล หรือการได้ข้อมูลเพียงบางส่วนและนำไปวิพากษ์วิจารณ์ จะนำมาซึ่งความสับสนแก่สังคม และอาจนำไปสู่ความเสียหายที่จะเกิดแก่สังคมในท้ายที่สุด นั่นคือความล่าช้าในการพัฒนาระบบโทรคมนาคมของประเทศ เกิดความเสียหาย กระทบการลงทุน ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และส่งผลต่อเศรษฐกิจโดยรวมในท้ายที่สุดต่อไป

2. มีการจัดตั้งทีมเฉพาะกิจเพื่อให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับสาธารณะ

กสทช. จะมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการประมูลคลื่นความถี่ในครั้งต่อไป ทั้งก่อนการประมูล ช่วงการประมูล และภายหลังการประมูลคลื่นความถี่ โดยองค์ประกอบของกรรมการจะประกอบไปด้วยบุคคลากรผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในสำนักงานอันเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องกิจการโทรคมนาคม และผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เพื่อกระตุ้นและสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเพื่อให้ประชาชนรับฟังข้อมูลรับฟังข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบและมีสติ (consumer empowerment) และช่วยกันมองไปข้างหน้า เพื่อให้การจัดสรรคลื่นความถี่ในครั้งนี้เป็นไปเพื่อประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนโดยทั่วกัน

3. นำองค์กรที่มีความชำนาญและเป็นกลางเข้ามามีส่วนร่วม

สำหรับการจัดสรรคลื่นความถี่โดยวิธีการประมูลนั้น ตามมาตรา 45 พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ และไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โดยใช้วิธีการประมูลโดยเป็นการเฉพาะกฎหมายจึงได้ให้อำนาจกสทช. อันเป็นองค์กรกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคมเป็นผู้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์ต่างๆ เหล่านั้นเอง ดังนั้น เมื่อ กสทช. จะกำหนด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติสากล ประกอบกับการจัดประมูลคลื่นความถี่ 2.1 GHz ครั้งนี้เป็นครั้งแรกของไทย อันเป็นการเปลี่ยนแปลงหลักการบริหารคลื่นความถี่ในอดีต ซึ่งที่ผ่านมาประเทศไทยมิได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะเจาะจง จึงจำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่เป็นสากล ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และองค์กรกำกับดูแลต่างๆ มาใช้เป็นแนวทาง มาใช้กับวิธีการประมูลภายใต้บริบทของกฎหมาย สภาพการแข่งขัน และพฤติกรรมของผู้บริโภคในประเทศไทยให้เหมาะสม โดยองค์กร/ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศที่เข้ามามีส่วนร่วมในการประมูลที่ผ่านมา มีดังต่อไปนี้

3.1 การยืนยันการประมูลจาก Power Auction

มีการยืนยันจากที่ปรึกษาการจัดการประมูลของบริษัท Power Auctions ซึ่งเป็นบริษัทระหว่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดประมูลคลื่นความถี่จนประสบความสำเร็จมาแล้วทั่วโลก ว่าการประมูลครั้งนี้ประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับมาตรฐานสากล เปิดให้มีการแข่งขันในสภาวะตลาดโทรคมนาคมของประเทศไทยในปัจจุบันแล้ว

3.2 ความเห็น ITU ต่อยายได้จากการประมูล:

- รัฐไม่ควรให้ความสำคัญมากเกินไปกับการใช้ภาคอุตสาหกรรมโทรคมนาคมเป็นช่องทางในการหารายได้ของประเทศ ซึ่งจะขัดแย้งต่อนโยบายสร้างเงื่อนไขให้เกิดการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการและกลไกส่งเสริมการเติบโตในตลาดโทรคมนาคม อันถือเป็นแนวทางพื้นฐานที่ใช้กันในทุกกลุ่มอุตสาหกรรม
- รัฐควรปล่อยให้เป็นไปตามกลไกทางการตลาด เพื่อมิให้ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ผลกำไรที่เกิดจากการประมูลใบอนุญาตไปยังผู้ใช้บริการที่จะส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค รวมถึงต้นทุนที่เพิ่มขึ้นของผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่จะทำให้ผู้ใช้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่มีความลำบากมากขึ้นในการระดมทุนเพื่อสร้างและขยาย

โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่าน 2.1 GHz รวมถึงการพัฒนาารูปแบบของบริการก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการลงทุนเพื่อสร้างโครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ ย่าน 2.1 GHz ให้ประสบความสำเร็จ

3.3 ความเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ/องค์กรระหว่างประเทศต่อ Reserve Price

OVUM (UK) : เห็นว่าราคา reserve price ไม่จำเป็นต้องกำหนดให้เท่ากับมูลค่าราคาตลาด โดยอาจกำหนดให้เป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับมูลค่าตลาดของแต่ละ spectrum

Vodafone : เห็นว่าหากกำหนดราคา reserve price สูงเกินไป อาจส่งผลให้การบริหารจัดการคลื่นความถี่ขาดประสิทธิภาพ โดย reserve price ไม่ควรถูกกำหนดตามการคาดการณ์ของ regulator เกี่ยวกับมูลค่าคลื่นความถี่ เนื่องจากจะก่อให้เกิดความไม่แน่นอนอันจะเป็นผลมาจากการประเมินมูลค่าคลื่นความถี่ที่สูงเกินไป

ITU : เห็นว่าราคา reserve price ควรจะต่ำกว่า market value ของคลื่นความถี่ เนื่องจาก reserve price คือราคาตั้งต้นที่หากประมูลได้ราคาต่ำกว่านี้ regulator จะไม่ยอมให้นำคลื่นความถี่นั้น ๆ ออกประมูล

คณะผู้วิจัยจากคณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ: เห็นว่าราคาตั้งต้นเป็นเพียงราคาที่ต่ำที่สุดที่เป็นไปได้ ราคาตั้งต้นนั้นมีความสำคัญ แต่ผู้จัดประมูลอาจจะไม่ทราบว่า การประมูลจะมีการแข่งขันหรือไม่จนกว่าจะมีการประมูลจริง

นักวิชาการกล่าวอ้างเรื่อง sunk cost มีผู้กล่าวอ้างเรื่องทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่มองว่า ราคาประมูลคลื่นความถี่ที่สูงเป็นต้นทุนจม (sunk cost) จึงไม่กระทบต่อราคาค่าบริการโทรศัพท์เคลื่อนที่นั้น เมื่อศึกษาจากประสบการณ์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในสหราชอาณาจักรแล้ว เห็นว่า ในทางปฏิบัติจริงทางธุรกิจแล้ว เนื่องจากคลื่นความถี่มีมูลค่าสูงมาก และโทรคมนาคมเป็นกิจการที่มีการลงทุนขนาดใหญ่ จำเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนจากตลาดหลักทรัพย์ ดังนั้น ผู้บริหารได้คำนึงถึงผลประโยชน์ตอบแทนต่อผู้ถือหุ้นด้วย และโดยที่ค่าใช้จ่าย spectrum cost มีมูลค่าสูงมาก จึงมีผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการจ่ายเงินปันผลของบริษัท ดังนั้น เพื่อมิให้กระทบกับความสามารถในการจ่ายเงินปันผลประจำปีของบริษัท การทำ amortization นี้หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องกระทบกับอัตราค่าบริการในทางใดทางหนึ่ง ยิ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าวมีมูลค่าสูงมากเกินกว่าความคุ้มค่าทางการลงทุนมากเท่าใด ระยะเวลาในการทำ amortization ก็จะมีนานเท่านั้น

นอกจากนี้ การกำหนด Reserve Price ยังได้ศึกษาจากเอกสารทางวิชาการจากสถาบันที่น่าเชื่อถือหลายฉบับ เช่น Spectrum Licensing for Mobile Phone Service (IMT, or 3G and Beyond), InterConnect Communication Ltd., DotEcon Ltd. and KPMG Phoomchai Business Advisory Ltd., NERA Economic Consulting

4. ทำความคุ้นเคยกับสิ่งใหม่ / กติกาใหม่ โดยไม่ได้เน้นเฉพาะกลุ่มผู้ประกอบการ แต่ต้องสร้างความเข้าใจแก่นักวิชาการ เครือข่ายภาคประชาชน ส.ส. และ ส.ว.

การกำกับดูแลกิจการโทรคมนาคม ตลอดจนการกำหนดวิธีการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประมูล เป็นการใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อันประกอบไปด้วยประเด็นที่ซับซ้อน ทั้งในเชิงเทคนิค รายละเอียดทางวิศวกรรม แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ สภาวะทางตลาดและลักษณะของอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และข้อกำหนดต่างๆ ดังนั้น หากขาดความเข้าใจทั้งระบบ หรือได้ข้อมูลเพียงบางส่วน ก็จะนำไปสู่การสรุปที่คลาดเคลื่อนไปจากหลักการที่ถูกต้อง

โดยเฉพาะหากความเข้าใจผิดเหล่านั้น เกิดขึ้นกับนักวิชาการ หรือองค์กรของรัฐอื่นๆ ผู้ซึ่งถูกคาดหวังว่าน่าจะมี ความรู้ ความเข้าใจ หรือหากไม่มี ก็ควรจะเปิดโอกาสให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ข้อเท็จจริง การเข้าใจผิดหรือรู้แต่ เพียงบางส่วนแล้วนำไปวิจารณ์ หรือขยายผลต่อไปเรื่อยๆ นั้น ก็อย่างยิ่งสร้างความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนต่อสาธารณะชน เกิดเป็นความขัดแย้งและความสับสนในสังคม เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปได้

5. ทำความตกลงกับบอร์ดด้วยกัน

การจะปฏิบัติภารกิจหน้าที่ของ กสทช. ให้ลุล่วง อันจะนำประโยชน์สูงสุดไปให้เกิดแก่ประชาชนผู้ใช้บริการ และอุตสาหกรรมโทรคมนาคมภาพรวมของไทยต่อไปได้นั้น ผู้เข้ามารับตำแหน่ง จำต้องรู้จักบทบาทหน้าที่ตาม กฎหมายของตนเอง เคารพกฎกติกา และรักษาระยะบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะหากปฏิบัติไม่ได้ ก็ยากที่จะ เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน และเมื่อไม่เกิดประสิทธิภาพในการทำงานแล้ว ก็ยากที่จะทำประโยชน์ให้แก่ ผู้ใช้บริการ และสร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดขึ้นกับสังคมได้ต่อไป

- **จรรยาบรรณ** ในการตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ร่วมกันในรูปแบบ “คณะกรรมการ” ว่าอยู่บนหลักความรับผิดชอบร่วมกัน (collective responsibility) และมติที่ ประชุมคือเสียงอันเป็นเอกภาพ มีผลผูกพันตามกฎหมาย
- **เคารพมติเสียงข้างมาก ตามหลักความเป็นเอกภาพของมติที่ประชุม (unity in one voice)** โดย หลักการ ในการทำงานรูปแบบคณะกรรมการ (Board of Commissioners) การดำเนินงานต้อง ทำตามมติที่ประชุม อันนำไปสู่ผลทางกฎหมายคือ เสียงข้างมากคือเสียงที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย มติที่ประชุมผูกพันกรรมการทั้งคณะ และคณะกรรมการมีความรับผิดชอบร่วมกัน (collective responsibility)

จากหลักความรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารงานในรูปแบบ”องค์คณะ” อธิบายได้ดังนี้

- 1) การเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการก่อให้เกิดสิทธิสองทาง
  - สิทธิในการคาดหวังว่ากรรมการท่านอื่นๆจะปกป้อง แก่ต่าง (defend) มติเสียงข้างมากของคณะกรรมการ แม้กรรมการผู้นั้นจะเป็นเสียงข้างน้อยก็ตาม แต่เมื่อบอร์ดมีมติเสียงข้างมากซึ่งผูกพันองค์กร ก็ถือว่าผูกพันกรรมการ ทุกคนซึ่งจะต้องปฏิบัติตามและปกป้องมติเสียงข้างมากนั้น
  - สิทธิในการคาดหวังว่ากรรมการท่านอื่นๆจะมิทำให้กรรมการทั้งองค์คณะเสื่อมเสียชื่อเสียง
- 2) การที่ยอมเข้าสู่ตำแหน่งกรรมการมิได้ก่อให้เกิดบทบาทหน้าที่ในฐานะกรรมการผู้กำกับดูแลเท่านั้น แต่ ยังเป็นการสละความเป็นอิสระบางส่วนที่จะกระทำการอย่างปัจเจกชน เช่น ในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายหรือมติ ของคณะกรรมการทั้ง ดังนั้น กรรมการจะมีเสรีภาพแบบบุคคลธรรมดาและมีบทบาทหน้าที่ในฐานะกรรมการไป พร้อมกันทั้งสองทางไม่ได้ หากแต่ต้องเลือกทำในฐานะกรรมการเท่านั้น การแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากมติเสียง ข้างมาก จึงสมควรนำออกสู่สาธารณะ อีกทั้งยังเป็นอันตรายและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของการบริหารงานด้วย

- **มีหลักฐานปรากฏชัดเจนว่าหลักความรับผิดชอบร่วมกัน (collective responsibility) เป็นหลักที่ ยอมรับกันโดยสากล** ที่ถูกนำไปใช้ในประมวลจริยธรรมขององค์กรกำกับดูแลประเทศต่างๆ อาทิ

- Code of Conduct for Commissioners 2011 ของสหภาพยุโรป
- Board principles ของ Ofcom
- Principles of Cabinet Decision Making ของประเทศ New Zealand
- องค์การกำกับดูแลในประเทศกลุ่มยุโรป อาทิ AGCOM ของประเทศอิตาลี CSA ของประเทศฝรั่งเศส CvDM ของประเทศเนเธอร์แลนด์ และ KeK ของประเทศเยอรมนี

- **ให้ข่าวบิดเบือน ต้องรับผิดชอบ ต้องถูกประณาม** เนื่องจากผลจากการวิพากษ์วิจารณ์ทำให้ภาพลักษณ์ของคณะกรรมการ กสทช. เสียหายต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของการทำงานในรูปแบบคณะกรรมการ ทำลายความเชื่อมั่นของสังคมที่มีต่อ กสทช. ทั้งในเรื่องการรักษาความเป็นกลาง ความเป็นอิสระ และประโยชน์ของประเทศชาติ และสร้างข้อกังขาและความเข้าใจผิดต่อประชาชนและวุฒิสภาในเรื่องกระบวนการและที่มาของมติที่ประชุม กสทช. เป็นอันตรายและส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพของการบริหารงาน

(ทางแก้ไข บิดเบือนใน Twitter ต้องใช้ข้อความส่งไปชี้แจงให้คนเข้าใจให้ถูกต้อง)

6. ใช้องค์กรสากลมา Back Up

กทค. ได้มีการจัดทำความร่วมมือกับ ITU เพื่อทำการศึกษาและประเมินผลการจัดประมูลคลื่นความถี่เพื่อวิเคราะห์ถึงประเด็นข้อโต้แย้งต่างๆ และนำความเห็นพร้อมทั้งข้อเสนอแนะมาใช้ในการจัดทำหลักเกณฑ์การประมูลคลื่นความถี่ในครั้งต่อไป โดยขั้นตอนการดำเนินงานคือ สำนักงานฯ สนับสนุนข้อมูลและข้อเท็จจริงเพื่อให้ ITU นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาหลักเกณฑ์ที่สามารถตอบสนองเงื่อนไขและบริบททางกิจการโทรคมนาคมในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสมต่อไป ตลอดจนจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญของ ITU ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องด้วย

7. ตั้งคณะกรรมการ หาคำตอบร่วมกัน หาจุดร่วมเพื่อประโยชน์ของชาติ

สำหรับการประมูลคลื่นความถี่ 2.1 GHz ที่ผ่านมา ได้มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบพฤติกรรมกรรมการเสนอราคาของผู้เข้าร่วมประมูลคลื่นความถี่ 2.1 GHz เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ โดยคณะกรรมการได้แสวงหาข้อเท็จจริงจากพฤติกรรมแวดล้อมทั้งหมด ประกอบกับแสวงหาข้อเท็จจริงจากการให้ถ้อยคำและพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับคลื่นความถี่ที่จะหมดอายุในอนาคต กสทช. ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเตรียมความพร้อมสำหรับการบริหารคลื่นความถี่วิทยุคมนาคมระบบเซลลูลาร์ Digital PCN (Personal Communication Network) 1800 ขึ้นเพื่อเตรียมการรองรับผลของการสิ้นสุดสัญญาสัมปทาน โดยให้ความต่อเนื่องในการให้บริการ คุ่มครองผู้ใช้บริการ และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป โดยจัดเตรียมแผนรองรับการย้ายโครงข่าย Migration Plan ที่ต้องอยู่บนหลักการความมีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลา กระทบผู้บริโภค

ให้น้อยที่สุด หรือเพิ่มประสิทธิภาพ ขยายขีดความสามารถในการให้บริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Mobile Number Portability : MNP) ด้วย

8. เปรียบวางมาตรการรองรับผลกระทบต่างๆ

- การเสียรายได้ของ TOT และ CAT

ประเด็น: มีการหยิบยกประเด็นว่าการประมูลคลื่นความถี่จะทำให้รัฐขาดรายได้จากสัมปทานไป เพราะผู้ให้บริการจะย้ายลูกค้ามายังบริษัทใหม่ที่ให้บริการระบบ 3G

เป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน เนื่องจาก ผู้ให้บริการโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ไม่สามารถโอนย้ายลูกค้าในลักษณะดังกล่าวได้ ในการย้ายโครงข่ายฯ จะกระทำได้อาศัยต้องเป็นความประสงค์ของผู้ใช้บริการเองเท่านั้น (โดยผ่านกระบวนการของบริการคงสิทธิเลขหมายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือ Mobile Number Portability : MNP)

การประมูลคลื่นความถี่ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. 2553 ที่ต้องการแปลงสภาพจากระบบสัมปทานไปสู่ระบบใบอนุญาต ทำให้ผู้ให้บริการฯ มาอยู่ภายใต้กำกับดูแลของ กสทช. โดยตรง

กรณีนี้ที่ กสทช. จัดประมูลคลื่นความถี่เพื่อออกใบอนุญาต จะช่วยให้มีผู้ให้บริการรายใหม่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริโภคมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้น (maximize consumer welfare) แนวทางดังกล่าวจะช่วยส่งเสริมกลไกตลาดให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เป็นผลดีต่อการแข่งขันในตลาดโดยรวม กรณีที่ผู้ให้บริการจะย้ายโครงข่ายฯ มายังโครงข่ายใหม่ 3G นั้น น่าจะมีเฉพาะผู้ให้บริการที่มีความต้องการบริการสื่อสารข้อมูล (Data Service) ซึ่งในตลาดยังมีอยู่ในสัดส่วนที่น้อย หรือไม่เกิน 20% ของตลาดรวม ดังนั้น โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ภายใต้สัมปทานก็ยังมีผู้ให้บริการอยู่ถึง 80% ซึ่งผู้ให้บริการดังกล่าว ก็ยังต้องจ่ายค่าสัมปทานให้แก่หน่วยงานของรัฐต่อไป

- รองรับข้อร้องเรียนที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมีการให้บริการเพิ่มขึ้น

การปรับปรุงกลไกระงับข้อพิพาทในการให้บริการสอดคล้องกับแผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม ฉบับที่ 1 ที่กำหนดเรื่องการเปิดโอกาสให้ผู้บริโภคสามารถเข้าใช้ช่องทางร้องเรียนจากการที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม ซึ่งตัวชี้วัดก็คือ การปรับปรุงให้กลไกระงับข้อพิพาทรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมมากขึ้น

การเปิดให้บริการด้วยระบบ 3G ก็อาจทำให้ปริมาณเรื่องร้องเรียนที่เข้ามาเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น จึงต้องมีการกำหนดกระบวนการ ขั้นตอนการปฏิบัติเกี่ยวกับการรับร้อง การพิจารณา โดยการปรับปรุงแก้ไขประกาศ กทช. เรื่องกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและพิจารณาเรื่องร้องเรียนของผู้ใช้บริการ พ.ศ. 2549 นี้ มุ่งไปยังความสัมฤทธิ์ผลของงานเพื่อประโยชน์ที่แท้จริงอันจะเกิดต่อผู้บริโภคต่อไป